

Ministerie van Financiën
T.a.v. de heer dr. J.A. Vijlbrief
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Deventer, 29 juni 2021

Betreft: Aandelenoptieregeling: concept wetsvoorstel ten behoeve van internetconsultatie

Geachte heer Vijlbrief,

Als advocaat en fiscalist die 20 jaar geleden de eerste blikken in de praktijk wierp neem ik de gelegenheid te reageren op het bovengenoemde concept wetsvoorstel.

Hoewel ik in deze brief zo kort en bondig mogelijk wil zijn, wil ik benadrukken dat de zaken die ik wil inbrengen ten behoeve van verdere afweging door alle betrokkenen op langjarige, brede en concrete ervaring gestoeld zijn.

Samenvatting

De conceptregeling is een sigaar uit eigen doos ten laste van met name de minder kapitaalkrachtige werknemer met werknemersopties. Deze wordt in de richting van een hoge, progressieve heffing over een (vaak veel) grotere grondslag geduwd om het liquiditeitsprobleem op te lossen. Het is beter naar andere mogelijkheden te kijken zoals het Franse systeem. Dit heft progressief over de waardeangroei van opties tot uitoefening. De winst daarna is belast als kapitaalinkomen. Maar beide heffingen worden – in principe - pas verschuldigd en aangegeven in het jaar van vervreemding en dus bij liquiditeit.

De problematiek van fiscaliteit en aandelenopties in handen van werknemers.

Waar werknemers aandelenopties krijgen van hun werkgever, zijn drie winst- en soms verliesmomenten te onderkennen. Ik benoem ze in neutrale termen en niet in die van ons belastingstelsel op dit moment:

- bij **toekenning** - in het algemeen zien belastingstelsels over de wereld dit nog niet als een heffingsmoment;

- (soms ook) bij definitieve / onvoorwaardelijke **verwerving** ('vesting') – in het algemeen zien belastingstelsels dat op het moment van vesting de werknemer 'op papier' rijker wordt tot het verschil tussen de intrinsieke waarde van een optie en de prijs (meestal nul) die aan de werkgever betaald wordt;
- bij **uitoefening** – de werknemer ziet bij uitoefening in het algemeen zich verrijkt tot het verschil tussen wat ooit is betaald (dus vaak nul), plus de uitoefenprijs die neergelegd moet worden, en de werkelijke waarde van de aandelen op dat moment. Het is een kwestie van smaak, beleid en mogelijk cultuur of dit als loon wordt gezien dan wel als inkomen uit kapitaal; en
- bij **verkoop van de aandelen** verkregen bij uitoefening – 9 van de 10 belastingstelsels op onze aarde zien het verschil tussen de waarde van de aandelen bij uitoefening en de waarde dus de opbrengst van de aandelen bij verkoop als een vermogenswinst.

Voor wat betreft de heffing spelen rond deze momenten drie vaak tegenstrijdige fiscale krachten een rol. Ik benoem ze opnieuw in neutrale termen en niet in die van ons belastingstelsel op dit moment, want het zijn universele krachten die ver over de grenzen van ons land exact dezelfde dilemma's oproepen bij wetgever, belastingdienst, investeerders, werkgevers en werknemers.

- De **waardering** oftewel de omvang van het op de waarde-momenten belastbare resultaat. Zeker bij niet-beursgenoteerde ondernemingen is de waardering bij toekenning en uitoefening moeilijk. Een heldere waardering is meestal een gedeeld belang van belastingplichtige en belastingdienst, al zal een belastingplichtige tot een lagere waarde willen komen naarmate het tarief hoger is en vice versa.
- Het **tarief** van belastingheffing (progressief, als arbeidsinkomen, of als investeringsinkomen). Uiteindelijk draait dit om de keuze wat wanneer als beloning en wat als risicodragende investering wordt gezien. In het algemeen staan de belangen van belastingplichtige (werknemer) en overheid lijnrecht tegenover elkaar, de een wil 'capital gains' behandeling (bijv Box 2 of Box 3) en de overheid wil progressief heffen (tot 49,5% in Box 1);
- Het **moment (timing)** en de op dat ogenblik beschikbare **liquiditeit** waarop de belastingheffing daadwerkelijk betaald moet worden. Waarbij bedacht moet worden dat een genietingsmoment niet per definitie een heffings- oftewel belasting betalingsmoment in. Ook hier staan de belangen van overheid en belastingplichtige lijnrecht tegenover elkaar, de belastingplichtige / werknemer (evt werkgever) wil zo laat mogelijk betalen en de overheid zo snel mogelijk incasseren.

Het wetsvoorstel

De huidige wet maakt Nederland in zoverre enigszins bijzonder (maar niet uniek) dat het volledige netto voordeel van toekenning tot uitoefening als loon aangemerkt wordt en progressief belast (ongeacht de aanwezigheid van een liquide opbrengst). De heffing na uitoefening is meer in lijn met de internationale praktijk en intuïtief logisch: namelijk als inkomsten uit vermogen, bij ons in Box 2 of Box 3.

Mijn gedachten bij het wetsvoorstel zijn simpel: het wetsvoorstel zou leiden tot een keuzeregime dat tegemoet komt aan het liquiditeitsprobleem voor de werknemer, maar het trekt en passant de waarderings- en tariefdiscussie voor de volle 100% naar zich toe. De werknemer kan de liquiditeitskwestie (naar keuze) oplossen, maar daarvoor zal de verdere waardevermeerdering (ook) progressief belast zijn tot het liquiditeitsmoment. De waarderingskwestie is ook opgelost: in het voordeel van de overheid wel te verstaan, want iedere euro die de werknemer per saldo rijker wordt is progressief belast.

Je zou kunnen zeggen dat het toch altijd een verbetering is omdat de keuze open blijft wel af te rekenen bij uitoefenen. Die keuze bevoordeelt straks, nog meer dan nu al het geval is, werknemers en belastingplichtigen met een al groot en liquide vermogen. Dit kunnen zich immers bij uitoefening in een beter regime (Box 2 of Box 3) 'inkopen'. Minder kapitaalkrachtige werknemers kunnen dat niet, of ze zouden moeten lenen met de aandelen als onderpand – een perverse prikkel. Deze ongelijkheid bestaat in het huidige stelsel ook al, maar zal nadrukkelijker naar voren komen door de invoering van de keuzeregeling.

Er is binnen het kader van de gekozen systematiek van de conceptwet eigenlijk maar één mogelijkheid om te voorkomen dat het hele voorstel een sigaar uit eigen doos van de 'armere' werknemer wordt. Namelijk door het tarief te verlagen dat uiteindelijk op de totale winst toepassing vindt. Je kunt denken aan het eerste/tweede schijf-tarief van c. 38%, of een willekeurige andere methode zoals een gedeeltelijke vrijstelling. Er zou in elk geval iets gedaan moeten worden om het rauwe opportunisme ten gunste van de staat, zoals dat uit de nieuwe regeling voortvloeit, te verzachten. Want dat is niet fair en gaat het investerings- en innovatieklimaat ook niet helpen.

Andere mogelijkheden om tot een nieuw stelsel te komen

Beter is het uiteraard te kijken naar een andere systematiek om werknemersparticipatie door middel van opties aan te moedigen. Mijn ervaring met Franse cliënten bracht me in aanraking met de elegante en simpele methodiek die aldaar (nu) geldt:

- Bij toekenning of onvoorwaardelijk worden vindt (net zoals momenteel in Nederland) geen heffing plaats;
- In het jaar waarin de onderliggende aandelen worden verkocht, is de winst die overeenstemt met het voordeel dat voortvloeit uit de eerdere uitoefening van de optie (de zogeheten '*gain de levée*') progressief onderworpen aan de inkomstenbelasting als arbeidsinkomen (*traitements et salaires*).
- In hetzelfde jaar (verkoopjaar) wordt de meerwaarde bovenop de waarde bij uitoefening die wordt gerealiseerd bij de verkoop van deze aandelen (de '*gain de cession*') ook belast, maar als inkomsten uit vermogen. Dit is normaal gesproken tegen een vlaktaks van 30%, te weten 12,8% inkomstenbelasting, *impôt sur le revenu* en 17,2% sociale premies, *prélèvements sociaux*.

Het Franse systeem biedt natuurlijk als zodanig geen oplossing voor de waarderingproblematiek. Er moet een knip gemaakt worden tussen de waardeaan groei tot uitoefening en bij uitoefening. Er zijn diverse waarderingmethoden voorgeschreven, aangereikt of toegestaan naar gelang de aandelen beursgenoteerd zijn of niet.

Het Franse systeem biedt, zonder dat dit de belastingplichtigen tot een onaantrekkelijk tarief dwingt of de overheid een te laag tarief oplevert, de mogelijkheid om pas in het jaar van werkelijke vervreemding van de onderliggende aandelen de belasting over het voordeel te voldoen. Daarmee voldoet het aan de doelen die het conceptvoorstel beoogt, maar levert het een evenwichtiger resultaat op.

Hoogachtend,

R. van Minnen (advocaat – belastingadviseur)